

RESUM DE JURISPRUDÈNCIA

TRIBUNAL CONSTITUCIONAL

PLE

1. [Sentència](#) de 22 de setembre de 2026, del Ple del Tribunal Constitucional, per la qual s'estima el recurs d'empara interposat pel sindicat USO contra la sentència de la Sala Tercera del Tribunal Suprem que havia declarat conforme a dret la resolució del Ministeri de Transports relativa al dret de vaga i a la fixació dels criteris de determinació dels serveis mínims. La sentència del Tribunal Constitucional considera que aquesta resolució administrativa va vulnerar el **dret de vaga del personal de cabina de la companyia aèria Ryanair**, d'acord amb la doctrina constitucional sobre aquest dret fonamental.

El Ple del Tribunal Constitucional acorda per majoria estimar el recurs d'empara interposat pel sindicat USO contra la sentència del Tribunal Suprem que havia validat la resolució del Ministeri de Transports, també impugnada, per la qual es fixaven els serveis mínims en el marc d'un conflicte laboral de la companyia Ryanair.

La sentència del Tribunal Constitucional, a diferència del criteri mantingut pel Tribunal Suprem, considera que la doctrina constitucional sobre el dret de vaga no exigeix que la resolució administrativa que fixa els serveis mínims determini expressament el nombre o el percentatge concret de treballadors i treballadores que han de prestar-los.

Segons aquesta resolució, és suficient que la determinació dels serveis mínims estigui sustentada en criteris adequadament motivats i que el nombre de treballadors que han de prestar-los pugui deduir-se directament de la resolució administrativa, sense deixar cap marge d'apreciació o discrecionalitat a l'empresa.

En tot cas, i per garantir adequadament el dret fonamental de vaga, el Tribunal Constitucional assenyala que la resolució administrativa que estableixi els serveis mínims ha de contenir una motivació reforçada, atès que es tracta d'una limitació d'un dret fonamental de caràcter essencial.

En el cas concret examinat, el Tribunal Constitucional aprecia que la resolució administrativa impugnada no contenia aquesta motivació reforçada exigida per la seva doctrina. Així mateix, incloïa determinades expressions de les quals no es

podia deduir amb la claredat necessària el nombre de treballadors que havien de prestar els serveis mínims.

Per aquest motiu, la sentència conclou que la resolució administrativa va comportar una vulneració del dret fonamental de vaga del personal de cabina de Ryanair.

D'acord amb aquesta doctrina, el Ple del Tribunal Constitucional estima el recurs d'empara interposat pel sindicat USO i declara vulnerat el dret fonamental de vaga.

La sentència no va ser adoptada per unanimitat, ja que compta amb un vot particular formulat pel magistrat Enrique Arnaldo Alcubilla.

2. Sentència de 6 d'octubre de 2026, del Ple del Tribunal Constitucional, per la qual s'estima, per majoria, el recurs d'empara plantejat per la Sra. Dolors Bassa contra les interlocutòries del Tribunal Suprem que li van denegar l'aplicació de la Llei orgànica 1/2024, d'1 de juny, d'amnistia per a la normalització institucional, política i social a Catalunya (**Llei d'amnistia**) al **delicte de malversació de cabals públics**.

El Ple del Tribunal Constitucional, per majoria, va estimar el recurs d'empara interposat per Dolors Bassa contra les interlocutòries d'1 de juliol i 30 de setembre de 2024 de la Sala Segona (Penal) del Tribunal Suprem, que, després de l'entrada en vigor de l'anomenada Llei d'amnistia, van denegar l'aplicació de l'amnistia al delicte de malversació de cabals públics pel qual la recurrent en empara va ser condemnada en la causa penal coneguda com la causa del «procés» a la pena de dotze anys d'inhabilitació absoluta.

En aquesta sentència, el Tribunal Constitucional declara la nul·litat de les interlocutòries de la Sala Segona del Tribunal Suprem, de data 1 de juliol i 30 de setembre de 2024, i ordena retrotraure les actuacions al moment immediatament anterior a la data de dictar la interlocutòria del Tribunal Suprem d'1 de juliol de 2024, i ordena al Tribunal Suprem que faci un nou pronunciament en què es declari amnistiats el delicte de malversació de cabals públics pel qual va ser condemnada la recurrent, d'acord amb els arguments jurídics següents:

- Les interlocutòries de la Sala Penal del Tribunal Suprem recorregudes consideren que la recurrent en empara, en desviar els fons públics que tenia a la seva disposició, com a consellera del Govern de la Generalitat de Catalunya, per finançar els actes del referèndum il·legal de l'1 d'octubre de 2017, va incórrer en el supòsit previst en l'article 1.1.a) i b) i 4 de la Llei orgànica 1/2024, d'1 de juny, que exclou de la mesura de l'amnistia els qui hagin comès un delicte amb el propòsit d'obtenir un benefici personal de caràcter patrimonial. Així mateix,

aquestes interlocutòries es fonamenten en el fet que el procés d'independència de Catalunya va generar un risc de secessió territorial que va posar en perill els interessos financers de la Unió Europea, motiu pel qual és aplicable, segons el Tribunal Suprem, l'article 2 de l'anomenada «Llei d'amnistia», que exclou de l'amnistia aquests delictes.

El Ple del Tribunal Constitucional considera que el propòsit d'obtenir un enriquiment personal de caràcter patrimonial és un concepte autònom, no identificable amb el concepte d'enriquiment que és inherent a tot delictes de malversació, i aquí del que es tracta, de conformitat amb la Llei d'amnistia, és de distingir entre els delictes de malversació amnistiables i no amnistiables, excloent-ne els actes de corrupció privada que fossin aliens o s'haguessin apartat del procés secessionista.

La sentència considera, en aquest punt, que la Sala Segona del Tribunal Suprem va fer una interpretació extensiva de l'excepció prevista en la Llei d'amnistia, aliena al seu sentit i finalitat, la qual cosa ha provocat, per les seves conseqüències, una vulneració del dret a la tutela judicial efectiva (article 24.1 de la Constitució espanyola), en la seva vessant del dret a obtenir una resolució judicial motivada en dret, en connexió amb els drets reconeguts en l'article 23.2 de la Constitució espanyola (dret a les funcions i als càrrecs públics) i en l'article 25 (dret a la legalitat penal).

- El Ple del Tribunal Constitucional va declarar, en el mateix sentit, que el risc de secessió territorial de Catalunya, en què es van fonamentar també les interlocutòries del Tribunal Suprem impugnades per denegar l'aplicació de l'amnistia al delictes de malversació de cabals públics, no és conciliable amb el pressupòsit fàctic de la sentència que va condemnar la demandant (STS 459/2019, de 14 d'octubre), que va declarar l'existència d'aquest risc, ni amb la sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 16 de juliol de 2026, que va descartar que es pogués apreciar una afectació als interessos financers de la Unió Europea.

Com s'ha dit anteriorment, aquesta sentència no va ser aprovada per unanimitat i compta amb els vots particulars de la magistrada Concepción Espejel Jorquera i dels magistrats César Tolosa Tribiño, José María Macías Castaño, Enrique Arnaldo Alcubilla i Ricardo Enríquez Sancho.

TRIBUNAL SUPREM

SALA CONTENCIOSA ADMINISTRATIVA

3. [Sentència 903/2026](#), de 14 de juliol, de la Secció 3a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, per la qual es declara que no procedeix i es desestima el recurs d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de la Sociedad Estatal Correos y Telégrafos, S.A., S.M.E. contra la sentència de 8 de maig de 2023 dictada per la Secció 8a de la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Nacional, i es determina que, en el procediment de verificació de la comptabilitat analítica del proveïdor del servei postal universal, les **competències de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència** comprenen la facultat de requerir a l'operador la realització dels ajustos necessaris per garantir l'adequada separació dels comptes entre els **serveis inclosos i exclosos del servei postal universal**.

La Secció 3a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem declara que no procedeix i, en conseqüència, desestima el recurs d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la Sociedad Estatal Correos y Telégrafos, S.A., S.M.E. contra la sentència de 8 de maig de 2023 dictada per la Secció 8a de la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Nacional, que confirma per considerar-la ajustada a dret.

Així mateix, en resoldre la qüestió d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència plantejada en aquestes actuacions, determina que en un procediment de verificació de la comptabilitat analítica del proveïdor del servei postal universal, les competències atribuïdes a la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència per l'article 26.6 de la Llei 43/2010, de 30 de desembre, del servei postal universal, dels drets dels usuaris i del mercat postal, i per l'article 8.2 de la Llei 3/2013, de 4 de juny, de creació de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, comprenen la facultat de requerir a l'operador la realització dels ajustos que, com a resultat de l'activitat verificadora, siguin necessaris per garantir l'adequada separació dels comptes entre els serveis inclosos i exclosos del servei postal universal i la correcta aplicació dels principis i criteris d'imputació de costos aplicables. L'exercici d'aquesta competència no comporta, tanmateix, l'elaboració o desenvolupament d'un nou principi, criteri o sistema d'imputació de costos, funció que l'article 26.6 de la mateixa Llei atribueix a l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes.

Els antecedents de la sentència són els següents:

- El 24 de juliol de 2018, la Sociedad Estatal Correos y Telégrafos, S.A. (d'ara endavant, Correos) va presentar davant la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència (CNMC) els resultats de la seva comptabilitat corresponents a l'exercici econòmic de 2017 per a la seva revisió i verificació.
- La CNMC va encarregar a l'empresa Axon Partners Group Consulting, S.L. la revisió i verificació dels resultats de la comptabilitat analítica de Correos corresponents als exercicis 2015, 2016 i 2017. Aquesta actuació va culminar amb l'elaboració d'un informe, del qual es va donar trasllat a Correos perquè formulés les al·legacions que considerés oportunes.
- Mitjançant resolució de 28 d'abril de 2020, la CNMC va concloure que el sistema de costos utilitzat per Correos era, amb caràcter general, conforme als principis comptables previstos a l'Ordre FOM/2447/2004, excepte pel que fa als càlculs relatius al servei de notificació administrativa. En conseqüència, va requerir a la societat estatal la introducció de determinades modificacions en el seu sistema de comptabilitat de costos i la presentació d'una nova proposta per a la seva verificació.
- Contra aquesta resolució, Correos va interposar recurs contenciós administratiu davant la Secció 8a de la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Nacional. Mitjançant Sentència de 8 de maig de 2023, aquesta Sala va desestimar íntegrament el recurs.
- Contra la citada sentència, Correos va interposar recurs de cassació davant el Tribunal Suprem.
- La Secció 1a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, mitjançant interlocutòria de 6 de març de 2024, va acordar:
 - Admetre a tràmit el recurs de cassació i declarar-lo d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència.
 - Declarar que la qüestió que presentava interès cassacional objectiu consistia a determinar «si, en un procediment de verificació de la comptabilitat analítica del proveïdor del servei postal universal, les competències de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència comprenen la facultat de requerir a l'operador designat que ajusti els seus productes analítics en el sentit establert per la mateixa Comissió en el marc de la seva activitat verificadora».

- Identificar com a normes jurídiques objecte d'interpretació, entre d'altres, els articles 21, 26.1, 26.2, 26 i 30 de la Llei del servei postal universal, els articles 4 i annex I de l'Ordre FOM/2447/2004, així com l'article 288 del Tractat de funcionament de la Unió Europea i la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea.

La sentència, després d'analitzar les al·legacions de les parts i d'interpretar els articles 21 i 26 de la Llei 43/2010, de 30 de desembre, del servei postal universal, dels drets dels usuaris i del mercat postal; l'article 8 de la Llei 3/2013, de 4 de juny, de creació de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència; i els articles 2, 4 i 5 de l'Ordre FOM/2447/2004, de 12 de juliol, així com la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, resol la qüestió d'interès cassacional objectiu plantejada.

I, en tal sentit, resol aquesta qüestió en els termes següents:

«En un procediment de verificació de la comptabilitat analítica del proveïdor del servei postal universal, les competències que atribueixen a la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència l'article 26.6 de la Llei 43/2010, de 30 de desembre, del servei postal universal, dels drets dels usuaris i del mercat postal, i l'article 8.2 de la Llei 3/2013, de 4 de juny, de creació de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, comprenen la facultat de requerir a l'operador la realització dels ajustos que, com a resultat de l'activitat verificadora, resultin necessaris per garantir l'adequada separació de comptes entre els serveis inclosos i exclosos del servei postal universal i l'aplicació correcta dels principis i criteris d'imputació de costos que resultin aplicables. L'exercici d'aquesta potestat no comporta, tanmateix, l'elaboració o el desenvolupament d'un nou principi, criteri o sistema d'imputació de costos, funció que l'article 26.5 de la mateixa Llei atribueix a l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes.»

D'acord amb aquests fonaments jurídics, la sentència conclou desestimant el recurs d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de la Sociedad Estatal de Correos y Telégrafos, S.A., S.M.E. contra la Sentència de 8 de maig de 2023 dictada per la Secció 8a de la Sala Contenciosa Administrativa de l'Audiència Nacional.

4. [Sentència 979/2026](#), de 22 de juliol, de la Secció 2a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Suprem, per la qual s'estima el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal del Principat d'Astúries contra la sentència de 15 de juliol de 2024 dictada per la Secció 2a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal

Superior de Justícia d'Astúries i per la qual s'estableix la doctrina jurisprudencial conforme a la qual **no resulta admissible un recurs contenciós administratiu per manca d'esgotament de la via administrativa prèvia**, de conformitat amb el que disposen els articles 69.c) en relació amb l'article 25 de la Llei reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, perquè, malgrat la manca de resposta expressa o la desestimació presumpta d'un recurs potestatiu de reposició imputable a l'Administració, en la notificació de l'acte exprés objecte del recurs de reposició es va informar de manera clara i taxativa l'interessat dels mitjans d'impugnació procedents.

La Secció 2a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem acorda:

- Estimar el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació del Principat d'Astúries contra la sentència de 15 de juliol de 2024 dictada per la Secció 2a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Astúries; sentència que casa i anul·la per no ajustar-se a dret.
- Desestimar el recurs d'apel·lació interposat per la representació processal de la mercantil Saint Gobain Cristalería, SL contra la interlocutòria dictada pel Jutjat Contenciós Administratiu núm. 6 d'Oviedo, que va declarar la inadmissibilitat del recurs contenciós administratiu interposat per aquesta entitat contra la desestimació presumpta del recurs de reposició presentat contra la liquidació derivada d'una acta de disconformitat.

Els antecedents d'aquesta sentència són els següents:

- Segons consta en l'acta de disconformitat de 20 d'octubre de 2022, l'entitat Saint Gobain Cristalería, SL figura donada d'alta en la matrícula de l'impost sobre activitats econòmiques al municipi d'Avilés, en un local situat a l'Avinguda de Lugo, núm. 112, i des de l'1 de gener de 1992 en diversos epígrafs de la secció primera de les tarifes de l'IAE.
- Segons aquesta acta, el 26 de novembre de 2021 es van iniciar actuacions inspectores.
- L'11 de maig de 2023 es va dictar acord de liquidació i el deute proposat era de 205,42 euros, interessos inclosos.
- Aquesta resolució va ser objecte de recurs de reposició per part del contribuent; recurs que es va presentar el 13 de juny de 2023, i la seva desestimació

presumpta en via administrativa va ser impugnada en via contenciosa administrativa el 30 de gener de 2024. No obstant això, l'Administració va resoldre expressament el recurs de reposició el 31 de gener de 2024, resolució que va ser notificada el 8 de febrer de 2024.

- Contra la desestimació presumpta es va interposar un recurs contenciós administratiu, que va correspondre al Jutjat Contenciós Administratiu núm. 6 d'Oviedo, el qual va dictar el 2 d'abril de 2024 una interlocutòria d'inadmissibilitat per no haver-se esgotat prèviament la via administrativa.
- Contra aquesta interlocutòria d'inadmissibilitat, l'entitat interessada va interposar un recurs d'apel·lació davant la Secció 2a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Astúries, que va dictar sentència el 15 de juliol de 2024 estimant el recurs d'apel·lació, revocant la resolució impugnada i acordant retrotraure les actuacions al moment immediatament anterior perquè l'òrgan judicial competent admetés el recurs contenciós administratiu i entrés a valorar-ne el fons.
- Contra aquesta sentència estimatòria del recurs d'apel·lació, la representació del Govern del Principat d'Astúries va interposar un recurs de cassació davant el Tribunal Suprem.
- La Secció 1a (d'Admissió) de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, mitjançant interlocutòria de 3 de desembre de 2025, va acordar:
 - Admetre a tràmit el recurs de cassació i declarar-lo d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència.
 - Declarar que la qüestió d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència consisteix a «reafirmar, reforçar, complementar o aclarir, i, si escau, revisar la jurisprudència continguda en la sentència d'aquesta Sala de 7 de març de 2023 (rec. 3069/2021) i en la sentència de 3 de maig de 2023, relatives a la procedència de declarar la inadmissibilitat d'un recurs contenciós administratiu per manca d'esgotament de la via administrativa prèvia, de conformitat amb el que disposen els articles 69.c) en relació amb l'article 25.1 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, en aquells casos en què l'acte impugnat sigui una desestimació presumpta d'un recurs potestatiu de reposició quan en la notificació de l'acte exprés objecte d'aquest recurs s'hagi fet constar la deguda informació relativa als mitjans d'impugnació procedents.»

- Identificar com a normes jurídiques que, en principi, han de ser objecte d'interpretació els articles 9.3, 24.1 i 103.1 de la Constitució espanyola; els articles 69.c) i 25.1 de la LJCA, i els articles 222, 225.5, 227 i 235.1 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària.

La sentència, després d'analitzar les al·legacions de les parts i d'interpretar els preceptes esmentats, així com les sentències del Tribunal Suprem de 7 de març de 2023 i de 3 de maig de 2023, arriba a la conclusió que cap de les dues resolucions recull supòsits similars al del present procediment i resol la qüestió d'interès cassacional objectiu plantejada en els termes següents:

«En situacions com les que es detallen en aquest recurs, no resulta admissible el recurs contenciós administratiu per manca d'esgotament de la via administrativa prèvia, de conformitat amb el que disposa l'article 69.c) en relació amb l'article 25 de la LJCA, ja que, malgrat la manca de resposta expressa o la desestimació presumpta imputable a l'Administració d'un recurs potestatiu de reposició, en la notificació de l'acte exprés objecte d'aquell recurs es va informar de manera clara i taxativa el contribuent dels mitjans d'impugnació procedents».

Per tant, aplicant aquesta doctrina al cas concret, la sentència estima el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació del Principat d'Astúries contra la sentència de 15 de juliol de 2024 dictada per la Secció 2a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Astúries; sentència que casa i anul·la per no ajustar-se a dret ni a la doctrina establerta en aquesta resolució.

5. [Sentència 1010/2026](#), de 14 de setembre, de la Secció 5a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, per la qual s'estima el recurs d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de l'Ajuntament de Castrillón contra la Sentència de 13 de març de 2024 dictada per la Secció 2a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Astúries, fixant doctrina sobre la **responsabilitat patrimonial derivada de l'anul·lació de llicències**, en el sentit que la indemnització no inclou les despeses corresponents al volum edificat o construït sense la cobertura d'una llicència prèvia, encara que posteriorment hagués estat legalitzat, atès que la legalització és un acte ex post que no genera una confiança legítima suficient per incloure aquestes obres en el rescabament.

La Secció 5a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem acorda:

- Estimar el recurs d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de l'Ajuntament de Castrillón contra la Sentència de 13 de març de 2024 dictada per la Secció 2a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Astúries.
- Estimar el recurs d'apel·lació plantejat per la representació processal de l'Ajuntament de Castrillón contra la Sentència de 18 de gener de 2023 dictada pel Jutjat Contenciós Administratiu núm. 3 d'Oviedo, resolució que es revoca per no ajustar-se a dret, en el sentit d'excloure de la indemnització reconeguda la quantia corresponent a les despeses de construcció i de demolició executades sense llicència, encara que posteriorment haguessin estat legalitzades.
- Fixar doctrina jurisprudencial en el sentit que, en resoldre la qüestió d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència plantejada en aquestes actuacions, es determina que «no és indemnitzable, en cas d'anul·lació de llicències urbanístiques, aquella part de l'obra que va ser executada sense llicència, encara que posteriorment hagués estat legalitzada».

Els antecedents de la sentència són els següents:

- L'Ajuntament de Castrillón va atorgar, el 21 d'octubre de 2010, una llicència urbanística a la Sra. Ascensión per a la reforma i ampliació d'un habitatge unifamiliar i, el 15 de desembre de 2011, una segona llicència relativa als modificats I i II del projecte.

No obstant això, la titular de la llicència va executar dos modificats addicionals sense la corresponent llicència urbanística.

- Pel que fa a aquestes modificacions executades sense cobertura de llicència, l'Ajuntament de Castrillón va iniciar un expedient de restauració de la legalitat urbanística que va concloure el 27 de setembre de 2012 amb l'atorgament de la llicència de legalització de la part de l'obra executada sense llicència.
- Totes les llicències, incloses les de legalització, van ser posteriorment anul·lades per les sentències dels Jutjats Contenciosos Administratius núm. 6 i núm. 2, de 15 de novembre de 2013 i d'1 de setembre de 2014, respectivament, resolucions que van esdevenir fermes en ser confirmades pel Tribunal Superior de Justícia d'Astúries.

- La Sra. Ascensión va presentar una reclamació de responsabilitat patrimonial, que va ser desestimada per silenci administratiu per l'Ajuntament.
- Contra aquesta desestimació presumpta, la interessada va interposar recurs contenciós administratiu, que va ser estimat pel Jutjat Contenciós Administratiu núm. 3 d'Oviedo, el qual va declarar la responsabilitat de l'Ajuntament pels danys derivats de l'anul·lació de les tres llicències, inclosos els vinculats a la legalització del segon modificat del projecte.
- Contra aquesta sentència, l'Ajuntament de Castrillón va interposar recurs d'apel·lació davant la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Astúries. La Secció 2a d'aquesta Sala el va desestimar mitjançant Sentència de 13 de març de 2024, confirmant la responsabilitat patrimonial de l'Ajuntament per tots els danys derivats de l'anul·lació de les tres llicències, inclosa la legalització posterior.
- Contra aquesta sentència, la representació processal de l'Ajuntament de Castrillón i de la companyia asseguradora Allianz Seguros y Reaseguros, S.A. van interposar recurs de cassació davant el Tribunal Suprem.
- La Secció 1a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, mitjançant interlocutòria de 17 de desembre de 2025, va acordar:
 - Admetre a tràmit el recurs de cassació i declarar-lo d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència.
 - Declarar que la qüestió que presenta interès cassacional objectiu consisteix a determinar «el règim de responsabilitat patrimonial derivat de l'anul·lació de llicències de legalització d'edificacions prèviament executades sense llicència, determinant si integra el dret a indemnització el volum edificat o construït prèviament, sense cobertura de la llicència posteriorment anul·lada.»
 - Identificar com a normes jurídiques objecte d'interpretació els articles 32, 33, 34 i 35 de la Llei 40/2015, d'1 d'octubre, de règim jurídic del sector públic, i l'article 48.d) del Reial decret legislatiu 7/2015, pel qual s'aprova el text refós de la Llei del sòl i rehabilitació urbana.

La sentència, després d'analitzar les al·legacions de les parts, estableix els arguments jurídics següents:

- La responsabilitat patrimonial per anul·lació de llicències està subjecta als mateixos requisits bàsics previstos a l'article 32 de la Llei 40/2015.
- En cas d'anul·lació de llicències per sentència judicial ferma que comporti la demolició del que s'ha construït, la indemnització només abasta les parts de les obres executades a l'empara d'una llicència, ja que és en aquest supòsit quan opera el principi de confiança legítima, que genera en el titular la confiança en la legalitat de la llicència concedida i en el seu dret a executar-la i conservar-ne els efectes.
- Els actes de legalització són actes ex post que no generen confiança legítima suficient per incloure el cost de les obres legalitzades dins de la indemnització per responsabilitat patrimonial de l'Administració.

Per contra, indemnitzar la part de l'obra executada sense la preceptiva llicència vulneraria el principi de confiança legítima, encara que posteriorment hagués estat objecte de legalització.

D'acord amb aquests fonaments jurídics, la sentència fixa doctrina jurisprudencial en el sentit d'afirmar que «no és indemnitzable, en cas d'anul·lació de llicències urbanístiques, aquella part de l'obra que va ser executada sense llicència, encara que posteriorment hagués estat objecte de legalització.»

En aplicació d'aquesta doctrina, la sentència estima el recurs de cassació interposat per la representació processal de l'Ajuntament de Castrillón contra la Sentència de 13 de març de 2024 dictada per la Secció 2a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Astúries, resolució que casa i anul·la per no ser conforme a dret.

6. [Sentència 1014/2026](#), de 16 de setembre, de la Secció 4a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Suprem, per la qual s'estima el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de l'Ajuntament de Sant Sebastià contra la sentència de 8 de juny de 2022 dictada per la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia del País Basc, que casa i anul·la per no ajustar-se a dret, i on ratifica la doctrina segons la qual **la reserva de determinats contractes públics o d'alguns dels seus lots a favor de centres especials de treball d'iniciativa social no vulnera els principis d'igualtat de tracte ni de proporcionalitat** recollits en l'article 18.1 de la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública, així com la doctrina segons la qual no és arbitrària ni manca de justificació l'opció del

legislador nacional d'excloure d'aquesta reserva de determinats contractes públics els centres especials de treball d'iniciativa empresarial.

La Secció 4a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem acorda:

- D'una banda, estimar el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de l'Ajuntament de Sant Sebastià contra la sentència de 8 de juny de 2022 dictada per la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia del País Basc; sentència que casa i anul·la per no ajustar-se a dret.
- D'altra banda, desestimar el recurs contenciós administratiu interposat per la Confederació Nacional de Centres Especials de Treball contra la resolució del titular de l'Òrgan Administratiu de Recursos Contractuals d'Euskadi de 13 d'agost de 2018, per la qual es va desestimar el recurs especial en matèria de contractació presentat contra els plecs del lot 5 del contracte de «servei de neteja dels edificis i les instal·lacions de la UPV/EHU».
- Finalment, a l'hora de donar resposta a la qüestió d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència plantejada en aquest cas, la Sala es remet a una sentència anterior, la STS 1590/2025, i, en conseqüència, ratifica la doctrina segons la qual la regulació de la reserva d'un contracte públic o d'un lot d'aquest a favor dels centres especials de treball d'iniciativa social recollida en la disposició addicional quarta i en la disposició final catorzena de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, no vulnera els principis d'igualtat de tracte ni de proporcionalitat recollits en l'article 18, apartat primer, de la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública.

Els antecedents d'aquesta sentència són els següents:

- Mitjançant resolució de 13 d'agost de 2018, el titular de l'Òrgan Administratiu de Recursos Contractuals de la Comunitat Autònoma d'Euskadi va desestimar el recurs especial en matèria de contractació presentat per la Confederació Nacional de Centres Especials de Treball contra l'aprovació dels plecs de condicions del lot 5 del contracte de «servei de neteja dels edificis i les instal·lacions de la UPV/EHU».

La impugnació es basava en considerar que la reserva que els plecs feien a favor dels centres especials de treball d'iniciativa social, amb la consegüent exclusió d'aquells altres centres especials de treball que no són d'iniciativa social,

vulnerava l'article 20 de la Directiva 2014/24/UE i era contrària als principis d'igualtat i de competència en matèria de contractació.

- Disconforme amb aquesta resolució administrativa, la representació processal de la Confederació Nacional de Centres Especials de Treball va interposar un recurs contenciós administratiu, que va correspondre a la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia del País Basc; recurs que va ser estimat per sentència de 8 de juny de 2022.
- Contra aquesta sentència estimatòria, la representació processal de l'Ajuntament de Sant Sebastià va interposar un recurs de cassació davant la Sala Tercera del Tribunal Suprem.
- La Secció 1a (d'Admissió) de la Sala Tercera Contenciosa Administrativa del Tribunal Suprem, mitjançant interlocutòria de 4 de febrer de 2026, va acordar:
 - Admetre a tràmit el recurs de cassació i declarar-lo d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència.
 - Declarar que la qüestió que planteja l'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència consisteix a:

«Confirmar, matisar, complementar o, si escau, revisar la doctrina de la Sala Tercera del TS respecta a la determinació, tenint en compte la regulació precisa continguda en la disposició addicional quarta i en la disposició final catorzena de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es reconeix una nova reserva de contractes a favor de centres especials de treball d'iniciativa social, en quina mesura podria quedar afectada, des del punt de vista del principi d'igualtat de tracte i de proporcionalitat, l'exclusió dels centres especials de treball que no siguin d'iniciativa social, en relació amb el que va resoldre la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 6 d'octubre de 2021 (assumpte C-598/19)».
 - Identificar com a normes jurídiques que, en principi, han de ser objecte d'interpretació els articles 18 i 20 de la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014; la disposició addicional quarta i la disposició final catorzena de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic; i la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 6 d'octubre de 2021.

La sentència, després d'analitzar les al·legacions de la part recurrent i la Sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 6 d'octubre de 2021, i especialment després de referir-se a la Sentència núm. 1590/2025 de la mateixa Secció i Sala del Tribunal Suprem, en un supòsit similar, resol confirmar i reafirmar la doctrina jurisprudencial establerta en aquesta resolució i, amb aquesta finalitat, estableix els arguments jurídics següents:

- Que la regulació de la reserva dels contractes públics o d'algun dels seus lots a favor dels centres especials de treball d'iniciativa social recollida en la disposició addicional quarta i en la disposició final catorzena de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, no vulnera el principi d'igualtat de tracte ni el principi de proporcionalitat recollits en l'article 18, apartat primer, de la Directiva 2014/24/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de febrer de 2014, sobre contractació pública.
- No és arbitrària ni manca de justificació l'opció del legislador nacional recollida en la disposició addicional quarta i en la disposició final catorzena de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, que ha exclòs de la reserva dels contractes públics els centres especials de treball d'iniciativa empresarial.
- La reserva de contractes públics a favor dels centres especials de treball d'iniciativa social s'ha establert per assolir una finalitat legítima, atenent els principis recollits tant en l'article 49 de la Constitució espanyola com en la Directiva 2014/24/UE, com és la integració social i laboral de les persones amb discapacitat, objectiu que es pot aconseguir de manera més eficient i beneficiosa per a aquest col·lectiu mitjançant criteris plenament objectius, com són les característiques específiques dels centres especials de treball d'iniciativa social, atès que es comprometen a reinvertir tots els beneficis obtinguts en la seva activitat econòmica en aquests mateixos centres per a la millora contínua de la seva competitivitat i de la seva activitat econòmica i social.

En conseqüència, l'aplicació d'aquesta doctrina consolidada al cas present porta la Sala a estimar el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de l'Ajuntament de Sant Sebastià contra la sentència de 8 de juny de 2022 dictada per la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia del País Basc, sentència que casa i anul·la per no ajustar-se a dret.

7. [Sentència 1082/2026](#), de 30 de setembre, de la Secció 4a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Suprem, per la qual s'estima el recurs de cassació

d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de la mercantil Compañía Europea de Finanzas, S.A. contra la sentència de 22 de juny de 2023 dictada per la Sala Contenciosa Administrativa del TSJ de Andalusia amb seu a Granada i per la qual s'estableix, a l'hora de resoldre la qüestió d'interès cassacional objectiu plantejada, que «de conformitat amb el que disposa l'article 152.3 de la Llei de contractes del sector públic, **el requisit que l'Administració ha d'observar per desistir d'un contracte administratiu és la concurrència d'una infracció no esmenable de les normes de preparació del contracte o de les normes reguladores del procediment d'adjudicació**, i s'ha de justificar en l'expedient la concurrència de la causa, essent evident que, juntament amb això, caldrà donar compliment a les exigències de publicació i notificació que imposen els apartats 1 i 2 del mateix article de la LCSP».

La Secció 4a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem acorda:

- Estimar el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la mercantil Compañía Europea de Finanzas, S.A. contra la sentència dictada en data 22 de juny de 2023 per la Sala Territorial de Granada, en dos recursos contenciosos administratius acumulats; sentència que anul·la per no ser conforme a dret.
- Estimar el recurs contenciós administratiu interposat per la mercantil Garajes Indalo, S.L. contra la resolució administrativa de 27 de novembre de 2020, que anul·la per no ajustar-se a dret.
- Retrotraure les actuacions administratives del procediment administratiu perquè la mesa de contractació valori el compliment dels llindars mínims dels concursants, d'acord amb el que determinen els plecs de contractació, de conformitat amb els fonaments jurídics sobre l'exclusió de l'empresa Compañía Europea de Finanzas, S.A. i sobre el sistema de valoració dels criteris de proximitat de l'immoble ofert.

Els antecedents d'aquesta sentència són els següents:

- Per resolució de 24 de juny de 2013 de la Delegació Territorial de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Desenvolupament Sostenible d'Almeria es va adjudicar el contracte d'arrendament a la mercantil Compañía Europea de Finanzas, S.A., adjudicació que va ser anul·lada per sentència de la Sala Territorial de Granada de 6 de febrer de 2018.

- Per resolució de 3 d'abril de 2020 de la Conselleria d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Junta d'Andalusia es va aprovar l'expedient de contractació l'objecte del qual era l'arrendament d'un bé immoble per destinar-lo a diversos serveis de l'esmentada Conselleria, mitjançant el sistema de licitació per concurs.
- La mercantil Garajes Indalo, SL va interposar un recurs de reposició contra la nova licitació, en considerar que s'havien vulnerat els principis d'igualtat, no-discriminació, transparència i proporcionalitat, regulats en els articles 1 i 145.5.b) de la LCSP, especialment en relació amb la valoració de la ubicació de l'immoble, ja que beneficiava determinats licitadors.
- Aquest recurs va ser desestimat per resolució de la Delegació d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Desenvolupament Sostenible d'Almeria, d'1 de juliol de 2020.
- La mesa de contractació va acordar suspendre l'adjudicació com a conseqüència del recurs de reposició interposat.
- Finalment, la Secretaria General Tècnica d'aquesta Conselleria va acordar el desistiment de l'adjudicació del contracte per aplicació de l'article 8 dels plecs de clàusules administratives particulars i de l'article 152 de la LCSP, en advertir errors en la valoració de l'apartat 1.3, referit a l'accessibilitat i adaptació per a persones amb mobilitat reduïda.
- Contra aquesta resolució, la mercantil Garajes Indalo, SL va interposar un recurs contenciós administratiu.

Així mateix, la representació processal de la mercantil Compañía Europea de Finanzas, SA va interposar un recurs contenciós administratiu, que es va acumular al recurs de la societat Garajes Indalo, SL.

- Aquests recursos van ser tramitats i resolts per la Sala Territorial de Granada de la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia, la qual, mitjançant sentència de 22 de juny de 2023, va estimar el recurs interposat per la representació processal de la mercantil Garajes Indalo, SL i va desestimar el recurs contenciós administratiu plantejat per la representació processal de la societat Compañía Europea de Finanzas, SA.
- La representació processal de la mercantil Compañía Europea de Finanzas, SA va interposar un recurs de cassació.

- La Secció 1a (d'Admissió) de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, mitjançant interlocutòria de 4 de desembre de 2024, va acordar:
 - Admetre a tràmit el recurs de cassació i declarar-lo d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència.
 - Declarar que la qüestió que planteja l'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència consisteix a «determinar quins són els requisits que l'Administració ha d'observar per desistir d'un contracte administratiu, en virtut de l'article 152 de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic».
 - Identificar com a normes jurídiques que, en principi, han de ser objecte d'interpretació les contingudes en l'article 152 de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic.

La sentència, després d'analitzar les al·legacions de les parts i, principalment, la interpretació dels requisits establerts en l'article 152 de la LCSP, estableix els arguments jurídics següents:

- Que la decisió de no adjudicar o de no subscriure el contracte només es pot adoptar per raons d'interès públic, degudament justificades i motivades en el procediment corresponent.
- Que el desistiment del contracte només pot estar fonamentat en una infracció no esmenable de les normes de preparació del contracte o de les reguladores del procediment d'adjudicació.
- Que és possible el desistiment del procediment d'adjudicació, que consisteix materialment en la decisió de no formalitzar o adjudicar el contracte que hagués estat objecte de licitació, sempre que hagi estat acordat per l'òrgan competent.

D'acord amb aquests arguments, resol la qüestió d'interès cassacional objectiu plantejada en els termes següents:

«En virtut de l'article 152.3 de la LCSP, el requisit que l'Administració ha d'observar per desistir d'un contracte administratiu és la concurrència d'una infracció no esmenable de les normes de preparació del contracte o de les reguladores del procediment d'adjudicació, i s'ha de justificar en l'expedient la concurrència de la causa. És evident que, juntament amb això, s'ha de donar compliment a les

exigències de publicació i notificació que imposen els apartats 1 i 2 del mateix article.»

Amb l'aplicació d'aquesta doctrina al cas actual, la sentència estima el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal de la mercantil Compañía Europea de Finanzas, S.A. contra la sentència de 22 de juny de 2023 dictada per la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia, sentència que anul·la per no ser conforme a dret, així com la resta de pronunciaments adoptats en els termes establerts en la primera part d'aquesta nota.

8. [Sentència 1044/2026](#), de 23 de setembre, de la Secció 3a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Suprem, per la qual es desestima el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal del Sr. Eulalio contra la sentència de 22 de novembre de 2023 dictada per la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia i fixa doctrina jurisprudencial en el sentit que, en els supòsits de **reintegrant de quantitats atorgades per subvenció, es deriva la responsabilitat subsidiària als òrgans de govern de les entitats subvencionades**, responsabilitat que té caràcter solidari ja que, davant la manca de regulació del caràcter solidari o mancomanat de la responsabilitat en la Llei general de subvencions, s'aplica la normativa específica reguladora de les societats mercantils i de les associacions, que estableix la responsabilitat solidària.

La Secció Tercera de la Sala Tercera Contenciosa Administrativa del Tribunal Suprem, mitjançant aquesta sentència, acorda:

- Desestimar el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal del Sr. Eulalio contra la sentència de 22 de novembre de 2023 dictada per la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia.
- A l'hora de resoldre la qüestió d'interès cassacional objectiu plantejada, en relació amb el caràcter de la responsabilitat dels beneficiaris de la subvenció en els supòsits de revocació d'aquesta i de l'obligació de retornar la totalitat o una part de les quantitats percebudes en concepte de subvenció, la Secció estableix doctrina a aquest efecte, en el sentit que «la responsabilitat subsidiària per reintegrant de subvencions, derivada dels òrgans de govern i representació de les associacions, té entre ells caràcter solidari».

Els antecedents d'aquesta sentència són els següents:

- Una associació va rebre tres subvencions, per imports diferents i per a activitats formatives, i, com a conseqüència de no haver justificat el compliment de les obligacions imposades en les seves bases reguladores, principalment per no haver presentat la documentació justificativa de l'execució de les activitats subvencionades i per no haver procedit a l'abonament o haver procedit extemporàniament a l'abonament de les nòmines del personal adscrit als programes subvencionats, es va acordar la revocació parcial en un cas i la revocació total en un altre de les subvencions, i la devolució de les quantitats rebudes en concepte de subvenció mitjançant resolucions de la Delegació Territorial d'Economia, Innovació, Ciència i Ocupació de la Junta d'Andalusia.
- Davant la manca de devolució de les quantitats subvencionades per part de l'associació beneficiària, la Gerència Provincial de l'Agència Tributària d'Andalusia a Huelva va acordar derivar la responsabilitat subsidiària de la devolució de les quantitats subvencionades al Sr. Eulalio.
- Contra aquesta resolució de la Gerència Provincial de l'Agència Tributària d'Andalusia a Huelva, l'interessat va interposar reclamació economicoadministrativa, que va ser desestimada per resolució de 18 de febrer de 2020 pel Tribunal Economicoadministratiu de la Junta d'Andalusia, que va considerar ajustat a dret l'acord de derivació de la responsabilitat subsidiària per la manca de devolució de les quantitats subvencionades.
- Contra aquesta resolució, la representació processal del Sr. Eulalio va interposar recurs contenciós administratiu, que va ser desestimat per la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia mitjançant sentència de 22 de novembre de 2023.
- Contra aquesta sentència desestimària, la representació processal del Sr. Eulalio va interposar recurs de cassació davant el Tribunal Suprem.
- La Secció 1a (d'Admissió) de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, mitjançant interlocutòria de 21 de gener de 2026, va acordar:
 - Admetre a tràmit el recurs de cassació interposat pel Sr. Eulalio i declarar-lo d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència.
 - Declarar que la qüestió que planteja l'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència consisteix a determinar «si la responsabilitat subsidiària per reintegrament de subvencions derivada dels membres dels

òrgans de govern i representació de les associacions té, entre ells, caràcter solidari o mancomunat».

- Identificar com a normes jurídiques que, en principi, han de ser objecte d'interpretació els articles 40.3 de la Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions; 15 de la Llei orgànica 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació, i 1137 del Codi civil, sens perjudici que la sentència s'hagi d'estendre a altres preceptes si així ho exigeix el debat final suscitat en el recurs.

Aquesta sentència, després d'analitzar les al·legacions de les parts, considera que, davant l'absència de regulació de la derivació de la responsabilitat subsidiària en els casos de revocació, total o parcial, de subvencions atorgades a associacions i, en conseqüència, de la devolució, total o parcial, de les quantitats percebudes en concepte de subvenció per manca de justificació de la documentació acreditativa de l'execució de les actuacions o activitats subvencionades i per incompliment de les obligacions derivades de les seves bases reguladores, en la Llei general de subvencions, és aplicable la normativa específica de les associacions i de les societats mercantils, que estableix el caràcter solidari de la responsabilitat, i queda desplaçada la normativa establerta en l'article 1137 del vigent Codi civil.

D'acord amb aquests fonaments jurídics, resol la qüestió d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència plantejada en aquest cas en el sentit que «la responsabilitat subsidiària per reintegrament de subvencions, derivada dels membres dels òrgans de govern i representació de les associacions, té, entre ells, caràcter solidari».

En conseqüència amb aquesta doctrina, la sentència, en la seva decisió, desestima el recurs de cassació d'interès cassacional objectiu per a la formació de la jurisprudència interposat per la representació processal del Sr. Eulalio contra la sentència de 22 de novembre de 2023 dictada per la Secció 1a de la Sala Contenciosa Administrativa del Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia.

9. [Interlocutòria](#) de 12 d'octubre de 2026, de la Secció 4a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, per la qual es desestima el recurs de reposició interposat per l'Advocacia de l'Estat, en nom i representació de l'Administració General de l'Estat i de l'Institut Nacional d'Estadística, contra la interlocutòria de la Secció 4a de la Sala Tercera de 10 de setembre de 2026 i s'acorda **mantenir la suspensió**, com a mesura cautelar, en el sentit que **no es podran inscriure al CERA les persones que hagin obtingut la nacionalitat d'origen en exercici del dret d'opció previst a la disposició addicional 8a.1, incís primer, de la Llei 20/2022**, de 19 d'octubre,

de memòria democràtica, i que encara no hagin estat inscrites al CERA, així com les persones que, havent obtingut la nacionalitat espanyola d'origen per l'exercici del dret d'opció previst a la disposició addicional 8a.1, incís primer, hagin estat inscrites al CERA, mantenint la suspensió dels efectes electorals en el procés electoral convocat pel Reial decret 806/2026, de 5 d'octubre, d'eleccions a les Corts Generals.

La Secció 4a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, mitjançant aquesta interlocutòria de 12 d'octubre de 2026, per majoria, va acordar:

- Desestimar el recurs de reposició interposat per l'Advocacia de l'Estat, en nom i representació de l'Administració General de l'Estat i de l'Institut Nacional d'Estadística, i confirmar íntegrament la interlocutòria de la mateixa Secció i Sala de data 10 de setembre de 2026.
- En conseqüència, caldrà atènyer-se al que s'ha acordat en l'esmentada interlocutòria, amb indicació a l'Institut Nacional d'Estadística, del qual depèn orgànicament l'Oficina del Cens Electoral, que no pot inscriure al Cens Electoral de Residents Absents a l'Estranger (CERA) les persones que hagin obtingut la nacionalitat espanyola d'origen per l'exercici del dret d'opció previst a la disposició addicional 8a.1, incís primer, de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica, i que encara no hagin estat inscrites al cens electoral per aplicació de la suspensió acordada en l'esmentada interlocutòria del Tribunal Suprem de 10 de setembre de 2026.

Igualment, respecte de les persones que, havent obtingut la nacionalitat espanyola d'origen per l'exercici del dret d'opció previst a la disposició addicional 8a.1, incís primer, de la Llei 20/2022, de 19 d'octubre, de memòria democràtica, hagin estat inscrites al Cens Electoral de Residents Absents a l'Estranger (CERA), es manté la suspensió dels efectes electorals en el procés electoral convocat pel Reial decret 806/2026, de 5 d'octubre, d'eleccions a les Corts Generals.

- S'adverteix, igualment, la directora de l'Oficina del Cens Electoral, dependent de l'Institut Nacional d'Estadística, que no registrarà la suspensió per a les persones que, trobant-se en la situació anteriorment indicada, els encarregats dels registres consulars expedeixin, sota la seva responsabilitat, una certificació acreditativa que, en data 1 d'agost de 2026, tenien la condició de nascudes fora d'Espanya, de pare o mare, avi o àvia, que originàriament haguessin estat espanyols i que haguessin patit exili per raons polítiques, ideològiques, de creença o d'orientació sexual, i que haguessin perdut o renunciat a la nacionalitat espanyola, sense haver aplicat la presumpció establerta a la Directriu setena,

IV.3.5.d), de la Instrucció de 25 d'octubre de 2022 de la Direcció General de Seguretat Jurídica i Fe Pública.

En relació amb la sol·licitud d'emplaçament dels interessats:

- Es requereix la lletrada de l'Administració de justícia perquè procedeixi a publicar aquesta interlocutòria al Tauler Edictal Judicial Únic, de conformitat amb el que disposa l'article 49.4 de la Llei reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, amb expressa menció que els interessats que ho desitgin puguin comparèixer en les actuacions com a part codemandada, amb advocat i procurador, i formular al·legacions sobre les mesures cautelars adoptades en la interlocutòria d'aquesta Sala de 10 de setembre de 2026 i confirmades mitjançant la present interlocutòria.
- El termini de què disposaran els interessats serà de 5 dies hàbils, comptats a partir de l'endemà de la publicació en el BOE de la part dispositiva d'aquesta interlocutòria judicial.
- Fins a la finalització del termini de personació concedit, quedarà suspesa la peça principal d'aquest procediment.
- Dictar una providència per un termini de 5 dies perquè les persones personades presentin les al·legacions que considerin més convenients per al seu dret sobre les causes d'inadmissibilitat de l'article 69.b) de la LJCA respecte de les associacions Cubanos por la Democracia y Ascendientes de Españoles en el Mundo.
- Es declaren hàbils els dies 10, 11 i 12 d'octubre de 2026.

Els antecedents d'aquesta interlocutòria són els següents:

- La Secció 4a de la Sala Tercera del Tribunal Suprem, en data 10 de setembre de 2026, va dictar una interlocutòria.
- El 21 de setembre de 2026, l'Advocacia de l'Estat, en nom i representació de l'Administració General de l'Estat i de l'Institut Nacional d'Estadística, parts demandades, va presentar un recurs de reposició contra l'esmentada interlocutòria de 10 de setembre de 2026, en què denuncia:
 - Dos defectes de forma: d'una banda, un excés de jurisdicció per haver entrat a valorar una instrucció que no havia estat recorreguda; i, d'altra banda,

perquè parteix d'un pressupòsit de fet erroni, ja que la nacionalitat espanyola, la inscripció en el CERA i l'adscripció a una circumscripció electoral no són tres fases d'un mateix procediment, sinó que es tracta d'un procediment únic.

- Manca de competència per revisar el cens electoral.
 - Que, mitjançant la impugnació d'un acord de la JEC, es recorre la instrucció.
 - Vulneració del principi d'instrumentalitat del règim jurídic de les mesures cautelars.
 - Deficiència en la motivació del periculum in mora.
 - Que les mesures cautelars adoptades han posat de manifest un nombre important d'espanyols que no podran exercir el seu dret de vot.
 - Denuncia «la improcedència de fonamentar la tutela cautelar en un judici implícit de constitucionalitat de la Llei 20/2022», perquè entén que els pronunciaments jurídics impliquen «no només la interpretació d'una norma legal que correspon al Tribunal Constitucional, sinó que recauen sobre unes determinades pretensions que són objecte d'un recurs d'inconstitucionalitat presentat pel partit polític VOX...».
- Per la seva part, l'associació Iustitia Europea va presentar les seves al·legacions, principalment:
- La necessitat que l'article 49 de la LJCA exigeix l'emplaçament personal dels interessats, però és la mateixa Administració electoral competent la que reconeix la impossibilitat d'identificar individualment cadascun d'ells.
 - Existeix una vinculació directa entre l'adquisició de la nacionalitat, la condició d'elector, la inscripció en el cens electoral i l'exercici del dret de sufragi.
 - Existeix una relació directa entre l'acord de la JEC recorregut i la formació del cens electoral.
 - La documentació aportada per l'Advocacia de l'Estat reforça la necessitat de traçabilitat que va justificar l'adopció de les mesures cautelars.
 - Les dades obtingudes en les darreres eleccions no determinen la legalitat del cens.

La Secció 4a, després d'analitzar les al·legacions de les parts, estableix els arguments jurídics següents:

- En relació amb l'emplaçament de les persones afectades, la Secció acorda emplaçar-les.
- En relació amb la convocatòria d'eleccions, precisament per la necessitat de donar una resposta ràpida i que no obstaculitzi el procés electoral, la Secció va acordar dictar una providència el 6 d'octubre de 2026 obrint un tràmit d'audiència a les parts.
- En relació amb la convocatòria electoral, l'associació Iustitia Europea va presentar un escrit en què sol·licitava que es requerís de manera urgent a la JEC i a l'Oficina del Cens Electoral que certifiessin l'estat exacte d'execució de les mesures cautelars adoptades respecte del cens tancat l'1 d'agost de 2026, de conformitat amb l'article 39.1 de la LOREG. Així mateix, sol·licitava que la Sala Tercera del Tribunal Suprem requerís aquesta informació i identifiqués, de manera agregada i amb preservació de les dades personals, el nombre d'electors compresos dins l'àmbit de les mesures cautelars que figuraran en el CERA, així com el nombre d'expedients efectivament examinats i classificats, les certificacions consulars emeses en aplicació de l'excepció continguda en la interlocutòria de 10 de setembre de 2026 i les operacions adoptades per l'Oficina del Cens Electoral per fer efectiva la suspensió, a efectes electorals, respecte de la resta d'inscripcions.

En resposta a aquesta petició, la Sala va dictar una providència en data 6 d'octubre de 2026, obrint un tràmit d'audiència a les parts.

- Respecte dels fonaments jurídics de fons, la Sala estableix els següents:
 - En relació amb la qüestió prèvia, la Sala parteix de la tesi que el dret de participació política, en la seva vessant del dret de sufragi universal, actiu i passiu, s'ha d'exercir no només en condicions d'igualtat i llibertat, sinó també envoltat de les màximes garanties que assegurin no només la veracitat i l'exactitud de la voluntat ciutadana, sinó també que aquell ciutadà espanyol que, inclòs en la relació d'electors, hagi de dipositar el seu vot en una urna electoral tingui la seguretat i la certesa que, juntament amb ell, totes les persones que exerceixen aquest dret compleixen els mateixos requisits que ell, de manera que la votació es dugui a terme sense el més mínim dubte o

ombra d'irregularitat en la llista dels electors amb dret de vot, per figurar legalment inscrits en el cens electoral, havent complert totes les exigències constitucionals requerides per l'article 68.5 de la Constitució espanyola i per la LOREG.

- La Sala entén que només d'aquesta manera és possible assolir una de les exigències més importants de l'estat de dret, que és la pulcritud i la netedat del procés electoral. Les actuacions dels poders públics competents han d'encaminar-se al compliment d'aquesta finalitat; en definitiva, a la preservació d'un cens electoral revestit de totes les garanties de seguretat, veracitat i transparència. Correspon també a la jurisdicció contenciosa administrativa el control judicial d'aquestes actuacions i de la interpretació i aplicació de les normes, en el marc constitucional i legal que estableix el nostre ordenament.

Per això, la Sala, per majoria, es pronuncia a favor de mantenir la suspensió.